

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11Co/50/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2318203201
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 02. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Fedor Benka
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:2318203201.3

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Fedora Benku a sudkýň JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Kataríny Arnouldovej v spore žalobcu: L. B., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom F. XXXX, zastúpený splnomocnencom: VIA LEGE, s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom Veterná 1093, Pata, IČO: 36 866 415, proti žalovanej: U. Y., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom C. XX, zastúpená splnomocnencom: Advokátska kancelária Prachová & Partners, s.r.o., so sídlom Pribinova 20, Bratislava, IČO: 50 491 300, o zaplatenie 36.000 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Galanta zo dňa 4. apríla 2019, č.k. 8C/11/2018-125, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ruší a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie žalovanej uložil zaplatiť žalobcovi 36.000 Eur spolu s úrokom z omeškania 5% ročne zo sumy 36.000 Eur od 27.3.2018 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žalobca má voči žalovanej právo na náhradu trov konania vo výške 100%, o ktorých bude rozhodnuté osobitným uznesením súdom prvej inštancie.

2. Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil použitím ust. § 31 ods. 1, § 33b ods. 1 písm. a), § 100 ods. 1, 2 a 3, § 107 ods. 1 a 2, § 451 ods. 1 a 2, § 517 ods. 2, § 724, § 725, § 727, § 730, § 731 a § 732 Občianskeho zákonníka, keď na základe vykonaného dokazovania mal preukázané, že medzi sporovými stranami bola uzatvorená príkazná zmluva v ústnej forme a v písomnej forme bolo žalobcom pre žalovanú udelené splnomocnenie, v ktorom mala žalovaná uvedený rozsah práv a povinností k vybaveniu záležitosti - uzavretiu kúpnej zmluvy na nehnuteľnosť. Žalovaná na základe ústnej zmluvy záležitosť - predaj nehnuteľnosti podľa príkazcu - žalobcu vybavila. Vybavením záležitosti však nekončia povinnosti príkazníka. V zmysle ustanovenia § 727 Občianskeho zákonníka povinnosť príkazníka spočíva v tom, že má povinnosť preniesť na príkazcu všetok úžitok z vykonaného príkazu. Ak zmluvu uzavrel v mene príkazcu v rámci tejto povinnosti musí vydať príkazcovi najmä doklady, ale aj plnenia, ktoré na základe takto uzavretej zmluvy získala pre príkazcu. Bolo jej povinnosťou predložiť po vykonaní príkazu príkazcovi vyúčtovanie. Toto vyúčtovanie sa netýka len majetkových hodnôt, ktoré príkazník získal pre príkazcu, ale aj nákladov, ktoré mu vznikli pri vykonaní príkazu. Žalovaná si túto svoju povinnosť stanovenú zákonom nesplnila. Bolo povinnosťou žalovanej vyplatiť žalobcovi sumu 50.000 Eur, čo však neurobila. Peniaze z predaja nehnuteľnosti si ponechala na svojom účte, s ktorým žalobca nemohol disponovať. Z uvedeného je zrejmé, že sa žalovaná úmyselne bezdôvodne obohatila. Pri úmyselnom bezdôvodnom obohatení je v zmysle § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka stanovená desaťročná premlčacia doba, z čoho vyplýva, že nárok žalobcu nie je premlčaný. Kúpna cena bola vyplatená kupujúcimi dňa 16.8.2013 a následne bol dňa 4.9.2013 povolený vklad do katastra. V prejednávanej veci medzi sporovým stranami bolo sporné, či pohľadávka žalobcu je alebo nie je premlčaná. Sporné v konaní nebolo, že žalovaná obdržala za predaj nehnuteľnosti, ktorej výlučným

vlastníkom bol žalobca, sumu 50.000 Eur. Nebolo medzi nimi sporné ani to, že žalovaná zaslala zo sumy 50.000 Eur žalobcovi sumu 10.000 Eur, a že zaslala sumu 4.000 Eur matke žalobcu, čo sa udialo z pokynu žalobcu. Z uvedeného vyplýva, že dlh žalovanej voči žalobcovi predstavuje sumu 36.000 Eur. Vzhľadom na to, že si žalovaná svoju povinnosť riadne a včas nesplnila, súd jej uložil popri istine zaplatiť aj úrok z omeškania od 27.3.2018, odkedy to žalobca v petite žaloby požadoval. V skutočnosti sa žalovaná do omeškania dostala po tom, čo jej bolo doručené rozhodnutie o povolení vkladu do katastra nehnuteľností, keď neurobila vyúčtovanie a peniaze neposkytla žalobcovi. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 a 2 CSP a vo veci úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala v zákonnej lehote odvolanie žalovaná, ktorá navrhla napadnutý rozsudok zmeniť a žalobu zamietnuť s tým, že jej bude priznaný nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, alternatívne navrhla napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. S rozsudkom súdu prvej inštancie nesúhlasila, keď podľa jej názoru súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a danú vec nesprávne právne posúdil v intenciách vykonaného dokazovania. Odôvodnenie rozsudku o oprávnenosti nároku žalobcu považovala za nedostatočné a nesprávne. Z hľadiska úplnosti odôvodnenia rozsudku sa žiada, aby odôvodnenie obsahovalo výstižné vysvetlenie, ako súd posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil. Ak súd svoj skutkový a naň nadväzujúci právny záver v rozhodnutí riadne neodôvodní, jeho rozsudok nemožno považovať za preskúmateľný. Namietla predovšetkým záver súdu prvej inštancie, podľa ktorého je zrejmé, že sa mala úmyselne bezdôvodne obohatiť. Podľa jej názoru vyjadrenie súdu, že sa v danom prípade jedná o úmyselné bezdôvodné obohatenie, pri ktorom zákon predpokladá desaťročnú premlčaciu dobu, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Súd vo svojom rozsudku nijako nezdôvodnil, na základe akých úvah dospel k uvedenému záveru. V konaní nebolo nijako žalobcom rozporované a ani dokazované a preukázané, že sa žalovaná bezdôvodne obohatila na úkor žalobcu úmyselne. Poukázala na to, že existenciu úmyslu treba dokázať, čo v uvedenom prípade absentovalo. Poukázala na fakt, že v písomnom vyhlásení zo dňa 8.6.2015 žalobca jednoznačne uviedol, že požaduje, aby žalovaná zostatok finančných prostriedkov získaných z predaja nehnuteľností uvedených v predmetnom vyhlásení predstavujúcich sumu vo výške 10.000 Eur poukázala na jeho účet. Ona túto povinnosť splnila, čo nerozporuje ani žalobca. Z tohto pohľadu nemôže obstať jeho účelové a ničím nepreukázané tvrdenie o tom, že predmetné vyhlásenie si poriadne neprečítal a nemal čas na rozmyslenie. Bola toho názoru, že v danom prípade uplynula trojročná objektívna premlčacia lehota na uplatnenie žalobcovho údajného nároku na súd, ktorú zákon predpokladá pri bezdôvodnom obohatení. Moment začatia plynutia objektívnej premlčacej lehoty sa podľa jej názoru vzťahuje k okamihu vyplatenia kúpnej ceny v zmysle uzatvorenej kúpnej zmluvy. K úplnému vyplateniu kúpnej ceny došlo dňa 16.8.2013, a teda žalobca mal uplatniť svoj nárok na súde najneskôr do 16.8.2016. Plnomocenstvo udelené žalobcom žalovanej zaniklo vykonaním úkonu, na ktoré bolo udelené, teda v tomto prípade momentom uzatvorenia kúpnej zmluvy. Žalovaná nemala v zmysle udeleného plnomocenstva povinnosť prijať kúpnu cenu spravovať alebo deponovať, pričom v konaní nebol preukázaný opak. Odhliadnuc od nesprávneho právneho posúdenia súdu týkajúceho sa ustálenia/neustálenia (bez relevantného dokazovania) úmyselného bezdôvodného obohatenia, k čomu sa odvolateľka vyjadrila, je nárok žalobcu v celom jeho uplatnenom rozsahu premlčaný.

4. K odvolaniu žalovanej sa písomne vyjadril žalobca, ktorý navrhol napadnutý rozsudok z dôvodu jeho vecnej správnosti potvrdiť. Odvolanie len účelovo a nepodložene popiera úmysel žalovanej bezdôvodne sa obohatiť na úkor žalobcu, pričom ale samotné bezdôvodné obohatenie žalovaná nepoprela. Medzi stranami nebolo a nie je sporné, že žalovaná inkasovala (prevzala) finančné prostriedky patriace žalobcovi na základe plnej moci od žalobcu. Medzi stranami nebolo sporné, že žalovaná mala žalobcu len zastupovať a predmetné finančné prostriedky prevziať pre neho. Žalovaná vedela, že jej inkasované peniaze nepatria, ale patria žalobcovi. Žalobca priamo v žalobe tvrdil úmyselné bezdôvodné obohatenie sa na jeho úkor žalovanou a uvádzal skutkové okolnosti potvrdzujúce tento jeho úmysel, ktoré tvrdenia žalovaná účinne nepoprela. Je nesporné, že žalovaná vedela, že žalovaná suma patrí žalobcovi a vedela aj, že mu ju nevyplatila, a to ani keď sa jej dožadoval výzvou z 23.3.2018. Žalovaná nepopiera(la) svoje bezdôvodné obohatenie a bráni(la) sa len námietkou premlčania a zmätočnou formuláciou na vyplatenie sumy 10.000 Eur vo výzve podpísanej žalobcom, ktorej text bol ale žalobcovi len predložený na podpis a nemožno ho interpretovať ako vzdanie sa práva žalobcu, lebo vzdanie sa práva by muselo byť výslovné. K bezdôvodnému obohateniu splnomocnenca dôjde, až keď pre splnomocniteľa prevzatú

sumu splnomocniteľovi neodovzdá, keďže je nepochybné, že splnomocnenec je na vydanie/odovzdanie prevzatej sumy splnomocniteľovi povinný. Otázný je moment, kedy je splnomocnenec povinný odovzdať splnomocniteľovi pre neho prevzatú finančnú sumu, keď nie sú na tomto termíne (čase plnenia) výslovne dohodnutí. V posudzovanom prípade absentovala dohoda o čase tohto plnenia. S prihliadnutím na ustanovenie § 727 Občianskeho zákonníka sa tak malo stať na výzvu splnomocniteľa, resp. najneskôr prvý deň po tom, čo ho splnomocniteľ vyzval (§ 563 OZ). Inak sa splnomocnenec (príkazník) dostane do omeškania s plnením jeho záväzku/dlhu voči splnomocniteľovi (príkazcovi). Prevzatá suma predstavuje na strane splnomocnenca (príkazníka) bezdôvodné obohatenie až momentom, kedy nemá oprávnenie, resp. právny dôvod ju viac držať pre splnomocniteľa. Toto oprávnenie mu zanikne momentom zániku príslušného splnomocnenia, t.j. aj zánikom príslušnej príkaznej zmluvy. Od momentu zániku splnomocnenia (príkaznej zmluvy) predstavuje na strane splnomocnenca bezdôvodné obohatenie, ktoré drží bez právneho dôvodu a je povinný ho vydať. Splnomocnenie v danom prípade nebolo obmedzené len na predaj nehnuteľnosti, ale aj na úkony, ku ktorým malo alebo mohlo dôjsť po predaji nehnuteľnosti, ako odhlásenie žalobcu ako splnomocniteľa z odberu energií a podobne. Vzhľadom na znenie predmetného splnomocnenia a neuzavretý výpočet úkonov, na ktoré bolo udelené, nemožno presne ustáliť úkony, na ktoré bolo obmedzené. Toto plnomocnenstvo teda nebolo obmedzené na konkrétne úkony, ktorých vykonaním by mohlo zaniknúť. Z povahy veci a účelu splnomocnenia nemožno dôjsť k vykonaniu/zavŕšeniu úkonu - prevzatiu kúpnej ceny pre splnomocniteľa skôr, než bude kúpna cena odovzdaná splnomocniteľovi. K zániku plnomocnenstva - príkaznej zmluvy, a teda vznik bezdôvodného obohatenia na strane žalovanej došlo odvolaním plnomocnenstva žalobcom ako splnomocniteľom, ktoré odvolanie bolo žalovanej doručené dňom 23.3.2018. Ďalej poukázal na to, že dobré mravy ako základná zásada úpravy občianskoprávných vzťahov v danej veci odôvodňujú, aby súd uplatnil výnimočný korektív a na námietku premlčania neprihliadol. Žalovaná zneužila jeho tieseň vyvolanú dlhodobým uväznením, dôveru, ktorú mal voči nej ako manželke a komplikovanosť riešenia jeho právnych záležitostí z väzenia. Uplatnenie námietky premlčania je teda v danej situácii v rozpore s dobrými mravmi, a preto súd naň nemôže s poukazom na § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka prihliadať.

5. K vyjadreniu žalobcu sa písomne vyjadrila žalovaná, ktorá navrhla vyhovieť jej odvolaniu. Napadnuté rozhodnutie súd prvej inštancie nedostatočne odôvodnil, keď celú podstatnú časť odôvodnenia v podstate vybavil len poukazovaním na zákonné ustanovenia, bez relevantných záverov súdu, pričom je právom strany sporu, aby bolo rozhodnutie presvedčivo odôvodnené, čo sa však v danom prípade nestalo. V rámci súdneho konania vyslovene uvádzala, že finančné prostriedky boli používané aj na úhradu iných výdavkov, o ktorých žalobca vedel, a to okrem iného i na náklady za právne služby pre žalobcu, keďže žalobca je v súčasnosti vo výkone trestu odňatia slobody. O týchto skutočnostiach teda logicky musel mať žalobca vedomosť. Napriek tomu, že žalovaná má za to, že údajné bezdôvodné obohatenie nebolo úmyselné, aj v prípade, že by to tak bolo, desaťročná lehota je len objektívna a vo všeobecnosti platí, že subjektívna lehota je dva roky, a to aj napriek troj alebo desaťročnej objektívnej premlčacej lehote. Je teda jednoznačne zrejmé, že nárok žalobcu je voči žalovanej premlčaný na základe subjektívnej premlčacej lehoty, keďže žalobca musel a mal mať vedomosť o tom, kedy žalovaná pre žalobcu úkon vykonala.

6. K vyjadreniu žalovanej zaslal písomné stanovisko žalobca, ktorý uviedol, že tvrdenia o použití žalovaných peňažných prostriedkov v prospech žalobcu žalovaná nijako nepreukázala, nedoložila, a teda neuniesla dôkazné bremeno. Tieto nepodložené tvrdenia žalobca zásadne popiera. Žalovaná sa obohatila úmyselne, lebo dobre vedela, že inkasovaná kúpna cena jej nepatrí a je povinná ju vydať žalobcovi, čo svojvoľne neurobila. Tvrdenie, že mal mať, či musel mať vedomosť o tom, kedy žalovaná úkon vykonala, je scestné a nezodpovedá skutkovému stavu veci, lebo on v rozhodnom čase bol a je vo výkone trestu odňatia slobody, a preto informácie sa mu dostávali a dostávajú len v obmedzenej miere.

7. Krajský súd v Tmave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba - strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je dôvodné.

8. Predmetom konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp. zn. 8C/11/2018 je zaplatenie 36.000 Eur s príslušenstvom.

9. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bolo žalobe žalobcu vyhovené, ako i v závislom výroku o nároku na náhradu trov konania.

10. Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

11. Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

12. Podľa judikatúry Ústavného súdu SR, ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I.ÚS 4/1994).

13. Vady konania vymedzené v ust. § 389 ods. 1 písm. a) až d) CSP sú porušením základného práva strany sporu na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj citovaný čl. 46 a nasl. Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 09.12.1994), Komisie (napr. stanovisko vo veci E.R.T. c/a Španielsko z r. 1993, sťažnosť č. 18390/91) a Ústavného súdu SR (napr. Nález sp. zn. I.ÚS 226/03), treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

14. Podľa § 220 ods. 2 CSP, v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

15. Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. V odôvodnení rozhodnutia musí súd spôsobom logicky kompaktným a bez rozporov a vnútorných protirečení vysvetliť, k akým skutkovým zisteniam dospel, ktorú právnu normu a z akých dôvodov aplikoval a ako ju interpretoval. Účelom odôvodnenia je logicky, vnútorne kompaktné a neprotirečivo vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Ak rozhodnutie súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 220 ods. 2 CSP, je nepreskúmateľné.

16. Pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva strany na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vyporiada i so špecifickými námietkami strany; porušením uvedeného práva strany a povinnosti súdu sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky i s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadne riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov.

17. Ak potom nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá dôvodnosť podaného odvolania podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP v závislosti od miery znemožnenia stranám realizovať ich právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia.

18. Je potrebné dať za pravdu odvolateľke, že odôvodnenie napadnutého rozsudku nemá všetky náležitosti v zmysle ust. § 220 ods. 2 CSP, keď z neho najmä nie je zrejmé, ako súd posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, a problematickým je i právne posúdenie veci vykonané súdom prvej inštancie.

19. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku nevyplýva, na základe čoho súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaná sa mala na úkor žalobcu bezdôvodne obohatiť, keď síce uvedené tvrdil žalobca v žalobe, ako aj v ďalších svojich vyjadreniach, avšak právnym posúdením veci žalobe súd viazaný nie je, a toto je vecou súdu. V odôvodnení napadnutého rozsudku súd prvej inštancie vôbec nevysvetlil, na základe čoho, keď už dospel k záveru o bezdôvodnom obohatení sa žalovanej na úkor žalobcu, dospel k záveru, že ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, čo má zásadný vplyv pre posúdenie premlčania nároku žalobcu. Rovnako súd žiadnym spôsobom nevyhodnotil skutočnosť, že žalovaná na základe žiadosti žalobcu tomuto poukázala sumu 10.000 Eur.

20. Podľa § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

21. Právna úprava bezdôvodného obohatenia je subsidiárna vo vzťahu k iným inštitútom súkromného práva v tom zmysle, že sa uplatní výlučne vtedy, ak právne následky majetkovej nerovnováhy nie sú pokryté inou právnou úpravou predstavujúcou právny dôvod vzniku záväzku, a teda i príslušných reparačných ustanovení. Ak je právnym dôvodom vzniku majetkovej povinnosti reparaovať vzniknutú majetkovú nerovnováhu iná právna skutočnosť kontraktného, či deliktneho charakteru, právna úprava bezdôvodného obohatenia sa neuplatní.

22. Z obsahu spisového materiálu vyplynulo, že dňa 18.7.2013 bola medzi žalobcom ako splnomocniteľom a žalovanou ako splnomocnencom uzatvorená dohoda o plnomocenstve, na základe ktorej bola žalovaná oprávnená zastupovať žalobcu vo všetkých právnych úkonoch týkajúcich sa predaja nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX, vedených Správou katastra Galanta pre k. ú. F., ktoré boli v dohode ďalej špecifikované. Splnomocnenec bol oprávnený v mene splnomocniteľa uskutočniť všetky právne úkony na predaj predmetnej nehnuteľnosti, a to najmä, avšak nielen, viesť rokovania ohľadne predaja predmetnej nehnuteľnosti, dohodnúť kúpnu cenu, podpísať v mene splnomocniteľa kúpnu zmluvu, ako aj návrh na vklad, prevziať kúpnu cenu, odhlásiť odber elektrickej energie, plynu a vody z predmetných nehnuteľností a podobne. Na základe uzatvorenej dohody o plnomocenstve žalovaná uzatvorila za žalobcu kúpnu zmluvu týkajúcu sa predmetnej nehnuteľnosti dňa 16.8.2013, pričom vklad vlastníckeho práva na základe tejto zmluvy bol povolený dňa 4.9.2013. Medzi stranami nebolo sporné, že žalovaná obdržala od kupujúcich kúpnu cenu vo výške 50.000 Eur, ktorá bola v celom rozsahu uhradená v zmysle bodu 5.1 zmluvy dňa 16.8.2013. Z uvedenej sumy žalovaná poukázala žalobcovi sumu 10.000 Eur, čo vyplýva z vyhlásenia žalobcu zo dňa 8.6.2015, a taktiež na základe jeho pokynu vyplatila matke žalobcu sumu 4.000 Eur. Listom zo dňa 22.3.2018, doručeným žalovanej dňa 23.3.2018, žalobca žalovanej doručil odvolanie plnej moci zo dňa 18.7.2013 spolu s výzvou na vydanie prevzatej kúpnej ceny.

23. Uzatvorenú dohodu o plnomocenstve zo dňa 18.7.2013 bolo potrebné posúdiť ako príkaznú zmluvu v zmysle ustanovení § 724 Občianskeho zákonníka, pričom súčasne išlo o splnomocnenie v zmysle ustanovení § 31 a nasl. Občianskeho zákonníka. Teda jednak išlo o dvojstranný právny úkon - príkaznú zmluvu, v ktorej si zmluvné strany vymedzili práva a povinnosti, a súčasne išlo o jednostranný právny úkon žalobcu, v ktorom bol uvedený rozsah splnomocnencovho (žalovanej) oprávnenia. S prihliadnutím na existenciu splnomocnenia obsiahnutého v dohode o plnej moci došlo v danom prípade k priamemu zastúpeniu žalobcu žalovanou, kedy žalovaná bola oprávnená konať v mene žalobcu a na jeho účet (§ 32 ods. 2 OZ). V danom prípade sa teda nejednalo o nepriame zastúpenie, kedy by žalovaná (príkazník) konala vo vlastnom mene a na svoj účet, kedy by sa na daný prípad vzťahovalo ustanovenie § 727 Občianskeho zákonníka upravujúceho povinnosť príkazníka podať príkazcovi na jeho žiadosť všetky správy o postupe plnenia príkazu a previesť na príkazcu všetok úžitok z vykonaného príkazu a po vykonaní príkazu predložiť príkazcovi vyúčtovanie.

24. V prejednávanej veci sa teda celkom jednoznačne jednalo o priame zastúpenie, čo vyplýva i z predloženej kúpnej zmluvy, ktorú za žalobcu a v jeho mene uzatvorila žalovaná, ktorá prevzala i zaplatenú kúpnu cenu, pričom už zo samotnej povahy priameho zastúpenia, kedy sa koná v mene splnomocniteľa (príkazcu) a na jeho účet, vyplýva povinnosť splnomocnenca (príkazníka) prijaté plnenia odovzdať splnomocniteľovi (príkazcovi).

25. Podľa názoru odvolacieho súdu, pokiaľ žalovaná ako splnomocnenec (príkazník) prijala za žalobcu ako splnomocniteľa (príkazcu) kúpnu cenu, nemožno hovoriť o bezdôvodnom obohatení sa žalovanej na úkor žalobcu, nakoľko nejde o majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, nakoľko bolo plnené z titulu priameho zastúpenia žalobcu žalovanou, nešlo o plnenie z neplatného právneho úkonu, nakoľko uzatvorená príkazná zmluva, ako i splnomocnenie obsiahnuté v jednom právnom úkone (dohode o plnomocenstve) nie sú neplatným právnym úkonom a rovnako nemožno hovoriť o plnení z právneho dôvodu, ktorý odpadol, keď povinnosť odovzdať kúpnu cenu žalobcovi má žalovaná bez ohľadu na trvanie príkaznej zmluvy, nakoľko táto povinnosť vyplýva zo samotného charakteru priameho zastúpenia, ako bolo uvedené vyššie. Rovnako v danom prípade nemožno hovoriť o majetkovom prospechu získanom z nepoctivých zdrojov.

26. Vzhľadom na to, že čas splnenia v danom prípade nebol dohodnutý a nevyplýva ani z právneho predpisu, je potrebné vychádzať z ustanovenia § 563 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal.

27. S prihliadnutím na vyššie uvedené je potrebné vzhľadom na uplatnenú námietku premlčania posudzovať i prípadné premlčanie nároku žalobcu, pričom začiatok plynutia premlčacej doby je podmienený splatnosťou, resp. možnosťou vykonania práva v zmysle § 101 ods. 1 Občianskeho zákonníka. S prihliadnutím na aktuálnu judikatúru (R 91/2004, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 197/2009), pokiaľ splatnosť záväzku nie je stanovená žiadnym právne relevantným spôsobom, je nevyhnutné viazať začiatok plynutia premlčacej doby už na vznik samotného dlhu, nakoľko je nesporné, že za daných okolností môže veriteľ už od vzniku dlhu efektívne vyzvať dlžníka na plnenie a determinovať tým splatnosť záväzku. Tento úkon je výlučne v jeho dispozícii a počnúc reálnou možnosťou jeho vykonania začína plynúť aj všeobecná premlčacia doba, pričom je irelevantné, či svoj subjektívne právo využije alebo nie.

28. Nepreskúmateľnosť, či arbitrárnosť súdneho rozhodnutia, ako aj znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že tým dôjde k porušeniu práva na spravodlivý proces, musí byť napravená, pretože bráni vecnému preskúmaniu napadnutého rozhodnutia, pričom konvalidácia uvedených nedostatkov súdom vyššieho stupňa neprichádza z logických a systematických dôvodov do úvahy (tiež pre zachovanie princípov dvojinstančnosti).

29. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP vo veci samej, ako i v závislom výroku o nároku na náhradu trov konania zrušil a podľa § 391 ods. 1 CSP vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

30. Po vrátení veci súd prvej inštancie posúdi vec v zmysle vyššie uvedeného právneho názoru odvolacieho súdu, vec opätovne posúdi a rozhodne, pričom svoje rozhodnutie i v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP riadne odôvodní. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne i o nároku na náhradu trov odvolacieho konania.

31. Senát krajského súdu uvedené rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).